

Peilbesluit Veerse Meer

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport

21 maart 2006 / rapportnummer 1690-40

commissie voor de milieueffectrapportage

Ministerie van Verkeer en Waterstaat
Directeur-Generaal Water
t.a.v. drs. M.E.P. Dierikx
Postbus 20906
2500 EX Den Haag

uw kenmerk
DGW/GW/ 2005-1974

uw brief
22 december 2005

ons kenmerk
1690-41/Lv/lp

onderwerp
Advies voor richtlijnen voor het MER
Peilbesluit Veerse Meer

doorkiesnummer
(030) 234 76 26

Utrecht,
21 maart 2006

Geachte heer Dierikx,

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieueffectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieueffectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over Peilbesluit Veerse Meer. Overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal graag vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen. Dit houdt in dat de Commissie graag de vastgestelde richtlijnen krijgt toegestuurd.

Hoogachtend,

drs. H.G. Ouwerkerk
Voorzitter van de werkgroep m.e.r.
Peilbesluit Veerse Meer

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Peilbesluit Veerse Meer

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieueffectrapport over Peilbesluit Veerse Meer,

uitgebracht aan het Ministerie van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor de milieueffectrapportage; namens deze

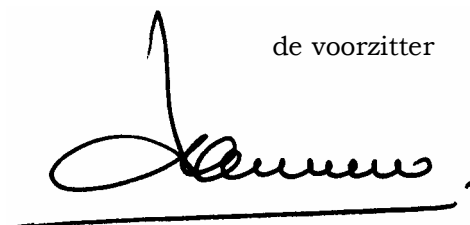
de werkgroep m.e.r.
Peilbesluit Veerse Meer,

de secretaris

drs. M.P. Laeven

de voorzitter

drs. H.G. Ouwerkerk

Utrecht, 21 maart 2006

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	1
2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER	1
3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING.....	2
3.1 Probleemstelling en doel	2
3.2 Beleidskader en besluitvorming.....	3
4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN	4
5. MILIEUASPECTEN.....	4
5.1 Water.....	4
5.2 Natuur.....	4
5.3 Overige effecten	5
5.3.1 Landbouw.....	5
5.3.2 Recreatie	5
5.3.3 Bebouwing en infrastructuur	5
6. AFSTEMMING M.E.R. EN KKBA.....	6
7. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER.....	7
7.1 Vergelijking van alternatieven.....	7
7.2 Leemten in kennis en informatie	7
7.3 Evaluatieprogramma	8
7.4 Vorm en presentatie	8
7.5 Samenvatting van het MER	8

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 december 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Kennisgeving in de Staatscourant d.d. 11 januari 2006
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

1. INLEIDING

Rijkswaterstaat Zeeland en de Provincie Zeeland willen maatregelen nemen om de ecologische en recreatieve mogelijkheden van het Veerse Meer beter te benutten; met name wordt gedacht aan een peilverandering. Bij de huidige verlaging van het waterpeil in de winter vallen oevers en platen droog; dat veroorzaakt stankhinder en tast het bodem- en plantenleven in deze zone aan. Ook is het Veerse Meer in de winter minder aantrekkelijk voor de recreatievaart door de geringe vaardiepte en de beperkte bereikbaarheid van jachthavens en aanlegvoorzieningen.

Voor een peilverandering van meer dan 16 cm geldt de verplichting tot het doorlopen van de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.). Bevoegd gezag is de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, in overeenstemming met de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer.

Bij brief van 22 december 2005 is de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld om advies uit te brengen over de richtlijnen voor het milieueffectrapport¹ (MER). De m.e.r.-procedure ging van start met de kennisgeving van de startnotitie in o.a. de Staatscourant en de Provinciale Zeeuwse Courant van 11 januari 2006².

Dit advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r.³. De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt verder in dit advies 'de Commissie' genoemd. Het doel van het advies is om aan te geven welke informatie het MER moet bevatten om het mogelijk te maken het milieubelang volwaardig in de besluitvorming mee te wegen.

De Commissie heeft kennis genomen van de inspraakreacties en adviezen⁴, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. In dit advies verwijst de Commissie selectief naar een reactie wanneer deze naar haar oordeel informatie bevat die in het MER opgenomen moet worden of die nader onderzocht moet worden, zoals informatie over specifieke lokale milieuomstandigheden.

2. HOOFDPUNTEN VOOR HET MER

De Commissie beschouwt de volgende punten als essentiële informatie in het milieueffectrapport. Dat wil zeggen dat het MER onvoldoende basis biedt voor het meewegen van het milieubelang in de besluitvorming, als de volgende informatie ontbreekt:

- Een concrete en goed onderbouwde doelstelling. Daarbij dient betrokken te worden wat mogelijk ten aanzien van dat doel al bereikt is met de ingebruikname van de Katse Heule.
- Effecten van het voornemen op de waterkwaliteit, voor de landbouw en recreatie. Specifiek is aandacht vereist over:
  - o bodemfauna van (nu) in de winter droogvallende platen en effecten van deze veranderingen op vogels;

---

¹ Zie bijlage 1.

² Zie bijlage 2.

³ De samenstelling hiervan is gegeven in bijlage 3.

⁴ Bijlage 4 geeft hiervan een lijst.

- o veranderingen in zoutbezwaar (kwel) in binnendijkse en buitendijkse gronden (zowel in zomer als winter).
- Tenslotte moet het MER een toegankelijke samenvatting bevatten voor de publieke discussie met daarin een duidelijke beschrijving van de belangrijkste punten voor de bestuurlijke besluitvorming.

3. ACHTERGROND EN BESLUITVORMING

3.1 Probleemstelling en doel

In de startnotitie is de problematiek met betrekking tot het Veerse Meer beschreven in § 1.1. Om de problemen (eutrofiëring, stank, sterfte bodemdieren, beperkt recreatief gebruik in de winter) op te lossen zijn twee trajecten ingeslagen. De nadelen van eutrofiëring worden grotendeels opgelost door betere wateruitwisseling met de Oosterschelde. Dit traject is uitgewerkt door het realiseren van de Katse Heule⁵. Daarnaast wordt nu ingezet op het verhogen van het winterpeil (de achtergrond voor de huidige m.e.r.-procedure).

Het MER moet duidelijk maken in hoeverre de problemen mogelijk al (deels) zijn opgelost, en wat de extra bijdrage van de mogelijke peilverhoging is. Belangrijke punten daarbij zijn:

- in hoeverre is het noodzakelijk dat ook in de winter de wateruitwisseling (bij hoger peil) verbeterd moet worden. Ga daarbij vooral in op de hoge gehalten van nutriënten in de winter en de invloed van de wateruitwisseling op de lange termijn nutriëntenbalans;
- in hoeverre is er nog een probleem met afstervende zeesla. Maak daarbij helder welke platen en oevers in de winter droogvallen, waar eventuele stankhinder door rottende zeesla optreedt, en of de problematiek in de afgelopen tien jaar constant is geweest;
- hoe draagt de peilverhoging bij aan het doorzicht van het water (zowel in de zomer als de winter) en wat betekent een mogelijk beter doorzicht voor de ecologische toestand van het meer.

Uit de startnotitie kan als doelstelling worden opgetekend het volledig benutten van de ecologische en recreatieve potenties van het Veerse Meer met aansluiting bij de functies van het gebied. In het MER dient de doelstelling concreter ingevuld en onderbouwd te worden. De in de startnotitie hier direct aan gekoppelde noodzakelijke wijziging van het peilbeheer (het eventueel verhogen van het winterpeil) kan daarbij niet als doel gekenmerkt worden, wel als mogelijk middel om een doel te bereiken.

Het verdient aanbeveling om in de doelstelling tevens op te nemen “het leveren van een bijdrage aan de doelstellingen volgens uit de Kader Richtlijn Water (KRW)”. Mochten de KRW-doelen vóór afronding van het MER niet bekend zijn, dan kan uitgegaan worden van het in de startnotitie geformuleerde “zo veel mogelijk rekening houden met de KRW”.

---

⁵ Het besluit tot aanleg van het doorlaatmiddel is in 1993 genomen, na het doorlopen van een m.e.r.-procedure. In dat MER zijn ook al peilalternatieven meegenomen. Het verdient aanbeveling in het huidige MER in te gaan op de afwegingen die ertoe hebben geleid dat destijds niet voor een peilaanpassing is gekozen.

3.2 Beleidskader en besluitvorming

De startnotitie geeft in hoofdstuk 2 (§ 2.2 t/m 2.5) een beschrijving van relevante visies, wet- en regelgeving en het vigerende beleid. Destilleer hieruit randvoorwaarden en uitgangspunten (ruimtelijke beperkingen, grenswaarden emissies e.d.) voor het voornemen. Vul deze in het MER aan met de eisen die voortvloeien uit de Europese zwemwaterrichtlijn. Deze is recent aangescherpt hetgeen consequenties heeft voor de zwemwaterfuncties.

De verwachting is dat – in het kader van de KRW - in 2006 de referenties, maatlatten en doelen voor het Veerse Meer (aangeduid als sterk veranderd waterlichaam) worden vastgesteld. Neem deze in het MER op en geef daarbij aan welke methode gebruikt is om de waarden te bepalen⁶. Ga tevens in op de watertoets en mogelijke consequenties voortvloeiend uit het NBW.

Beschrijf de implicaties van de gebiedsbescherming op grond van de Vogel- en Habitatrichtlijn en de soortbescherming op grond van de Flora- en Faunawet en hun consequenties voor de ontwikkeling van alternatieven. Het feit dat het Veerse Meer is aangewezen als speciale beschermingszone in het kader van de Habitatrichtlijn noodzaakt tot het doorlopen van de zogenaamde passende beoordeling. Recente jurisprudentie wijst er overigens nadrukkelijk op dat niet volstaan kan worden met hieraan in het MER inhoudelijk voldoende aandacht te besteden. Het besluit zal te zijner tijd expliciet in moeten gaan op de resultaten van deze passende beoordeling en de daaruit voortvloeiende consequenties voor de inhoud van het besluit.

De aanwijzing van het Veerse Meer in het kader van de Vogelrichtlijn en (op korte termijn) voor de Habitatrichtlijn⁷ is onder andere gebeurd op basis van het belang voor een aantal (vogel)soorten. Het is niet duidelijk of deze gunstige situatie voor vogels nog actueel is, of dat er verslechtering is opgetreden waardoor verbeteren van de ecologische toestand noodzakelijk is. Ook kan het zijn dat de verbetering van de toestand voor een deel van de soorten nuttig is, of voor soorten of habitats die momenteel belangrijker worden gevonden dan ten tijde van de aanmelding. Door het “verbeteren” van de ecologische toestand kan dit negatieve effecten hebben voor soorten waarvoor het meer is aangewezen. Er zal dan bij het ministerie van LNV nagegaan moeten worden of het mogelijk is de aanmelding bij de EU (met de nodige onderbouwing) aan te passen. In het MER dient dan aandacht besteed te worden aan de situatie met een verbeterde (maar ziltere) waterkwaliteit (als gevolg van ingebruikname van de Katse Heule) én aan de situatie met mogelijke hogere winterpeilen (en dientengevolge afname van areaal aan foerageer- en rustgebied⁸).

Geef in het MER aan dat het wordt opgesteld voor een besluit van de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat over het peilbesluit in het Veerse Meer. Geef ook aan volgens welke procedure en welk tijdpad dit geschiedt en welke adviesorganen en instanties daarbij formeel en informeel zijn betrokken.

---

⁶ Wordt bijvoorbeeld gebruik gemaakt van de Pragmatische methode (ontstaan in Praag) voor de bepaling van het goed ecologisch potentieel (GEP)? Of wordt het GEP afgeleid via het maximaal ecologisch potentieel (MEP) uit de referentie voor natuurlijk water? Geef tevens aan of het GEP in de tijd wordt gefaseerd of verlaagd (tot de zogenaamde beleidsdoelstelling 2015), bijvoorbeeld voor maatregelen die relatief duur zijn.

⁷ Naar verwachting zullen aanwijzingsbesluiten dit jaar vastgesteld worden. De aanwijzingsbesluiten zullen deels kwantitatieve instandhoudingsdoelen (namelijk voor de vogels en voor de soorten die bescherming genieten op grond van bijlage II van de Habitatrichtlijn) en deels kwalitatieve instandhoudingsdoelen bevatten. Op grond van deze aanwijzingsbesluiten dienen vervolgens beheerplannen te worden opgesteld per Natura2000-gebied.

⁸ Zie inspraakreacties nrs. 2 en 9 (bijlage 4) waar specifiek op foerageren wordt ingegaan.

4. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

In de startnotitie zijn naast het nulalternatief en het meest milieuvriendelijke alternatief (mma) 3 peilalternatieven geformuleerd. Naar de mening van de Commissie kan hiermee het spectrum aan mogelijkheden voldoende in beeld gebracht worden⁹.

Ga bij de verschillende alternatieven ook in op de verschillen in ontwikkeling van de oesterpopulatie voor zover die een nadelige invloed kan hebben op de recreatie. Het is denkbaar dat een wisselend peil de ontwikkelingsmogelijkheden van oesters in periodiek droogvallende delen beperkt.

5. MILIEUASPECTEN

In de startnotitie is in hoofdstuk 5 een korte maar heldere aanzet gegeven voor de aspecten die in het MER aan de orde dienen te komen, en op welke vlakken effectbeschrijvingen dienen in te gaan. In de volgende paragrafen wordt ingegaan op die onderwerpen, die vragen om een nadere precisering of aanvulling.

5.1 Water

Met de in gebruik name van de Katse Heule is de waterkwaliteit reeds in belangrijke mate veranderd. Geef, naast de in de startnotitie genoemde aspecten, aan de hand van verschillen in waterkwaliteit (zoutgehalte, nutriëntengehalte en zuurstofgehalte) aan in welke mate wijziging van het peilbesluit de kwaliteit verder verbeterd. Naast effecten op het grondwater heeft een wijziging van het peilbesluit gevolgen voor de boezemfunctie van het Veerse Meer. Geef voor de binnendijkse gronden de hoogteligging, de afwateringsmogelijkheden (vrij verval of bemaling), de grondwaterstanden bij zomer- en winterpeil (en peilalternatieven), de streefpeilen van de polders, en de invloeden van deze peilen op de grondwaterstand, zoetwaterbel en verziltingsproblemen. Geef in het MER aan wat bij een hoger winterpeil onder extreme weersomstandigheden de mogelijkheden voor afwatering van de aangrenzende (landbouw)gronden zijn¹⁰.

5.2 Natuur

Aandachtspunten:

- wat is het effect op vogels (zowel uit Veerse Meer als omliggende VHR-gebieden zoals Oosterschelde) die in de winter op drooggevallen platen foerageren;
- wat is het effect op bodemdieren op de nu droogvallende platen als die permanent onder water komen;

---

⁹ De Zeeuwse Milieufederatie (inspraakreactie nr. 18, bijlage 4) pleit binnen de bandbreedte aan mogelijkheden voor de peilen aan een variant met een grotere getij-amplitude (dan de voorgestelde 12 cm). De Commissie heeft op het locatiebezoek vernomen dat de getijde-amplitude van 12 cm het maximaal haalbare is met de Katse Heule. Het verdient aanbeveling om hier in het MER expliciet op in te gaan.

¹⁰ In inspraakreacties (o.a. nr. 10, bijlage 4) worden twijfels geplaatst bij de capaciteit van de gemalen onder extreme weersomstandigheden.

- welke vogels (en andere organismen zoals vissen) profiteren van ‘verbeteringen’ in het watersysteem (minder eutroof, helderder);
- wat is het gevolg van de peilverhoging op de ontwikkeling van de Japanse Oester in het Veerse Meer, en wat is de invloed van die oesters op recreatie en voedselvoorziening van vogels (ga vooral in op oesterontwikkeling op de dan niet meer droogvallende platen).

5.3 Overige effecten

5.3.1 Landbouw

Het MER moet duidelijk onderscheid maken tussen effecten op het binnendijks en buitendijks (landbouw)gebied¹¹:

- *Binnendijks*: Hierbij moet minimaal ingegaan worden op de grondwaterstand en de problemen met zoute kwel. In de startnotitie wordt regelmatig gesuggereerd dat een verhoging van het winterpeil gevolgen heeft voor de waterstand binnendijks, zonder dat dat duidelijk aangetoond wordt. In de startnotitie (blz. 16) wordt bijvoorbeeld gesteld dat grondwaterstanden in de binnendijkse gronden dalen, terwijl die grotendeels bepaald worden door de onderbemaling en het peilbeheer door het Waterschap.
- *Buitendijks*: Aangegeven dient te worden wat het effect is van winterpeilverhoging op de buitendijkse landbouwgronden. Ga daarbij in op de voor de landbouw negatieve effecten¹², maar ook op mogelijke positieve ontwikkelingsmogelijkheden (kweek zilte groenten, Zagers (*Nereis virens*) e.d.).

5.3.2 Recreatie

Indien bestemmingsplannen de mogelijkheid bieden ga dan in op de voor- en nadelen van het omvormen van buitendijkse landbouwgrond in recreatieve voorzieningen (ondermeer voor dagrecreatieterreinen en campings).

In de inspraakreactie van de gemeente Veere (nr. 7, bijlage 4) wordt aandacht gevraagd voor de eventuele gevolgen van een vast hoog winterpeil op buitendijkse recreatieve terreinen, zoals bungalowparken¹³ en het terrein van het Scout-Centrum Zeeland te Veere.

5.3.3 Bebouwing en infrastructuur

In inspraakreacties (nr. 7 en 23; bijlage 4) wordt aangegeven dat bij onderhoudswerkzaamheden aan steigers, kademuuren en oevers nu gebruik wordt gemaakt van het lage winterpeil in het Veerse Meer. Het verdient aanbeveling aan te geven of er constructies aangepast moeten worden bij een hoog winterpeil (en de eventuele kosten daarvan dienen bij de KKBA – zie ook hoofdstuk 6 meegenomen te worden).

---

¹¹ In diverse inspraakreacties (o.a. nrs. 2, 5, 6, 7, 10, 12, 13, 14 en 21, bijlage 4) wordt ingegaan op mogelijke effecten op de landbouw.

¹² Zie ook inspraakreactie nr. 5 (bijlage 4) waarin expliciet op de effecten op beweiding wordt ingegaan.

¹³ Ondermeer park De Schotsman, waar volgens inspraakreactie nr. 17 (bijlage 4) reeds lang problemen bestaan ten aanzien van waterafvoer en riolering.

6. AFSTEMMING M.E.R. EN KKBA

MER en kentallen-kosten-baten-analyse (KKBA) leveren verschillende vormen van nuttige informatie aan het beleid aan. MER geeft informatie over fysieke effecten. In een KKBA worden de effecten van ingrepen (w.o. milieueffecten) gemonetariseerd. In het verleden is gebleken dat beide methoden verschillen in aanpak en probleemstelling. Deze verschillen leiden tot verwarring en daarmee tot sub optimaal gebruik van informatie. In haar notitie 'Aansluiting en afstemming MKBA/OEI en m.e.r.' geeft het Ministerie van Verkeer en Waterstaat aanbevelingen over hoe inhoudelijk en procesmatige de afstemming verbeterd kan worden. De Commissie gaat er van uit dat deze aanbevelingen leidraad zijn voor de onderhavige studies. In onderstaande punten wordt ingegaan op de specifieke situatie in dit project.

Omgevingsscenario's/autonome ontwikkeling:

Een belangrijk effect zou de belemmering van de landbouw in met name het buitendijks gebied kunnen zijn. Om dit effect te kwantificeren zal vastgesteld moeten worden in hoeverre in de toekomst landbouwactiviteiten vanuit bedrijfseconomische oogpunt aantrekkelijk zijn. Een beschrijving van verwachte landbouw en recreatieve activiteiten in de autonome situatie is daarom nodig.

Referentiealternatief

Het nulalternatief in de optiek van de KBA is de situatie waarbij het beleid beperkte inspanningen verricht om de problematiek op te lossen zonder dure projecten uit te voeren. De betere doorstroming van het water die gerealiseerd is, zal naar verwachting het probleem deels oplossen. Uitgezocht moet worden of de effecten van de doorstroming al duidelijk zijn en of er nog meer 'minimale' ingrepen mogelijk zijn. Indien er andere minimale ingrepen zijn die het probleem beperken zouden die in het referentie alternatief moeten komen.

Effecten

De belangrijkste effecten die moeten worden gekwantificeerd en zover mogelijk gemonetariseerd staan in de startnotitie beschreven. Het gaat om de volgende effecten:

- *natuureffecten*: De KBA kijkt naar de omvang van de nationale effecten. Met verplaatsing van natuur binnen Nederland worden verdelingseffecten beschouwd waar Nederland in zijn totaliteit niet armer of rijker van wordt. Ten behoeve van de KBA zal daarom de omvang van deze effecten bepaald moeten worden en met name in hoeverre ze lokaal of nationaal van karakter zijn. Daarnaast is het mogelijk dat voor de ene dier- of plantensoort het effect positief is en voor een andere negatief. Positieve en negatieve effecten voor Nederland moeten in kaart worden gebracht. In hoeverre deze effecten zinvol gemonetariseerd kunnen worden valt te bezien. Men zou in ieder geval de effecten moeten kwantificeren;
- *landbouweffecten*: zoals eerder aangegeven moet worden onderscheid gemaakt worden tussen landbouwgebieden buiten de dijken en daarbinnen. Voor het buitendijkse gebied is de vraag wat de omvang van de landbouwactiviteiten is in de volgende jaren. Voor zowel binnendijks als buitendijks gebied zal de omvang van de schade moeten worden vastgesteld;
- *recreatie*: de recreatie zou mogelijk in de winterperiode gebruik kunnen maken van een hoger winterpeil. De vraag is hier hoeveel animo hiervoor is en wat het oplevert. Daarbij moet bedacht worden dat activiteiten in het Veerse Meer met name concurreren met activiteiten elders in Nederland.

Vastgesteld dient te worden in hoeverre een hogere winterstand van het water voor Nederland meer waarde creëert;

- *kosten waterbeheer*: de indruk bestaat dat een hogere stand van het water tot meer pomp activiteiten voor het waterschap zal leiden. De relevante kosten hiervan moeten worden meegenomen. Daarbij dient rekening gehouden te worden dat het hier waarschijnlijk om vervroegde vervanging van pompen zal gaan;
- Daarnaast moeten *andere effecten* uit de startnotitie in zoverre ze relevant zijn, worden meegenomen.

Regionale en verdelingseffecten

De KBA kijkt over het algemeen naar nationale effecten. In dit geval betreft het een project dat vooral regionale effecten sorteert. Echter zolang er geld van de nationale overheden gevraagd wordt, is het niet meer dan logisch dat ook de nationale effecten hier bekeken worden.

Daarnaast is het belangrijk aan te geven hoe de kosten en baten verdeeld worden. Aanbevolen wordt om (her)verdeling van effecten inzichtelijk te maken voor de belangrijkste actoren. Daarbij kan men denken aan de waterbeheerders, Rijkswaterstaat, rijksoverheid, recreatie en landbouw.

7. OVERIGE ONDERDELEN VAN HET MER

7.1 Vergelijking van alternatieven

De milieueffecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven moeten onderling én met de referentie worden vergeleken. Doel van de vergelijking is inzicht te geven in de mate waarin, dan wel de essentiële punten waarop, de positieve en negatieve effecten van de voorgenomen activiteit en de alternatieven verschillen. Vergelijking moet bij voorkeur op grond van kwantitatieve informatie plaatsvinden. Bij de vergelijking moeten de doelstellingen en de grens- en streefwaarden van het milieubeleid worden betrokken.

7.2 Leemten in kennis en informatie

Het MER moet aangeven over welke milieuaspecten geen informatie kan worden opgenomen vanwege gebrek aan gegevens. Deze inventarisatie moet worden toegespitst op die milieuaspecten, die (vermoedelijk) in de verdere besluitvorming een belangrijke rol spelen. Op die manier kan worden beoordeeld, wat de consequenties moeten zijn van het gebrek aan milieuinformatie. Beschreven moet worden:

- welke onzekerheden zijn blijven bestaan en wat hiervan de reden is;
- in hoeverre op korte termijn zou kunnen worden voorzien in de leemten in kennis en informatie;
- hoe ernstig leemten en onzekerheden zijn voor het te nemen besluit;
- de consequenties die leemten en onzekerheden hebben voor het besluit;
- welke gevoeligheidsanalyses in de KBA zijn uitgewerkt.

7.3 Evaluatieprogramma

De Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat moet bij het besluit aangeven op welke wijze en op welke termijn een evaluatieonderzoek verricht zal worden om de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken en zo nodig aanvullende mitigerende maatregelen te treffen. Het verdient aanbeveling, dat Rijkswaterstaat Zeeland en de provincie Zeeland in het MER vast de punten aangeven die uit dit MER als relevant voor evaluatie naar voren komen.

7.4 Vorm en presentatie

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven. De onderlinge vergelijking dient bij voorkeur te worden gepresenteerd met behulp van tabellen, figuren en kaarten. Voor de presentatie beveelt de Commissie verder aan om:

- het MER zo beknopt mogelijk te houden, onder andere door achtergrondgegevens (die conclusies, voorspellingen en keuzen onderbouwen) niet in de hoofdtekst zelf te vermelden, maar in een bijlage op te nemen;
- een verklarende woordenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst bij het MER op te nemen;
- recent kaartmateriaal te gebruiken, topografische namen goed leesbaar weer te geven en een duidelijke legenda erbij te voegen. De droogvallende platen en de buitendijkse (landbouw) gronden dienen met hoogteligging (in relatie tot het zomer- en winterpeil; en de peilalternatieven) op kaart te worden weergegeven;
- duidelijke weergaven/illustraties van de alternatieven.

7.5 Samenvatting van het MER

De samenvatting van het MER wordt vooral gelezen door besluitvormers en insprekers en het verdient bijzondere aandacht. Het moet als zelfstandig document leesbaar zijn en een goede afspiegeling zijn van de inhoud van het MER. Daarbij moeten de belangrijkste zaken zijn weergegeven, zoals:

- de hoofdpunten voor de besluitvorming;
- de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de belangrijkste effecten voor het milieu bij het uitvoeren van de voorgenomen activiteit en de alternatieven;
- de vergelijking van de alternatieven en de argumenten voor de selectie van het mma;
- belangrijke leemten in kennis en informatie.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport
Peilbesluit Veerse Meer

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 22 december 2005 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

		Ministerie van Verkeer en Waterstaat	
		Water	
De voorzitter voor de Commissie voor de Milieueffectrapportage De heer ir. N.N. Ketting Postbus 2345 3500 GH Utrecht			
		Commissie voor de milieu-effectrapportage	
		Ingekomen : 27 DEC. 2005	
		nummer	
		dossier 1690-1 t/m 2	
		kopie naar :	
Contactpersoon W.J. Goossen Datum 22 december 2005 Ons kenmerk DGW/GW 2005/1974 Onderwerp Startnotitie planstudie/MER Peilbesluit Veerse Meer		Doorkiesnummer 070-351 83 63 Bijlage(n) 1 Uw kenmerk -	
Geachte heer Ketting, De Hoofdingenieur-directeur van Rijkswaterstaat Zeeland, namens de staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat, en de Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland zijn voornemens een planstudie/MER te laten opstellen naar het wijzigen van het peilbeheer van het Veerse Meer. Daarvoor dient het huidige peilbesluit aangepast te worden. Aangezien de voorgenomen peilverandering meer dan 16 cm bedraagt, is deze wijziging van het peilbesluit een activiteit waarvoor het volgen van een m.e.r.-procedure verplicht is. In deze procedure is de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat bevoegd gezag, waarbij het directoraat-generaal Water (DGW) als gedelegeerd bevoegd gezag optreedt. De initiatiefnemers hebben een startnotitie opgesteld, die ik u hierbij aanbied. De startnotitie zal gedurende zes weken, van 12 januari tot en met 22 februari 2006, ter inzage liggen. Hierbij wil ik uw commissie in de gelegenheid stellen om advies over de startnotitie uit te brengen. Ik zou uw willen verzoeken om in uw advies in ieder geval ook aandacht te besteden aan de verhouding van het te nemen peilbesluit tot de Kaderrichtlijn Water, zowel qua inhoud als proces. Tevens wil ik u informeren dat er op maandag 6 februari 2006 in het gebouw van RWS Middelburg een hoorzitting zal worden gehouden. Mocht uw commissie daarnaast een veldbezoek aan het studiegebied willen brengen, dan verzoek ik u rechtstreeks in contact te treden met de projectleider van het MER/Peilbesluit Veerse Meer, de heer Jan Willem Slager (tel. 0118-622271, j.w.slager@dzl.rws.minvenw.nl).			
Directoraat-Generaal Water Postadres Postbus 20906, 2500 EX Den Haag Bezoekadres Koningskade 4, Den Haag		Telefoon 070 351 8988 Fax 070-351 90 78 E-mail willem-jan.goossen@minvenw.nl Internet www.dgw.minvenw.nl	
Bereikbaar met tramlijn 9 van station Den Haag Centraal en station Den Haag HS			

DGW/GW 2005/1974

Tenslotte wil ik u laten weten dat ook de wettelijke adviseurs, te weten de directeur Zuid van de directie Regionale Zaken van het ministerie van LNV en de VROM-Inspecteur van de Regio Zuidwest per brief op de hoogte zijn gebracht van deze startnotitie en dat ook zij uitgenodigd zijn om advies uit te brengen.

Hoogachtend,

DE DIRECTEUR-GENERAAL WATER

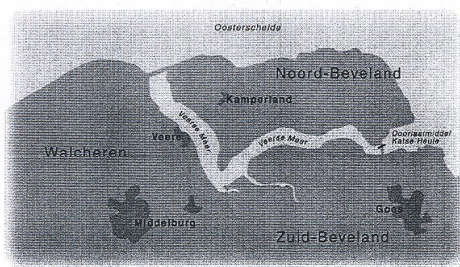
drs. M.E.P. Dierikx

BIJLAGE 2

Kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant d.d. 11 januari 2006

Inspraak startnotitie MER Peilbesluit Veerse Meer

Van 12 januari tot en met 22 februari 2006 ligt de startnotitie voor het milieueffectrapport (MER) Peilbesluit Veerse Meer (hierna: de startnotitie) ter inzage. De startnotitie doorloopt een procedure overeenkomstig de Algemene wet bestuursrecht en de Wvett milieubeheer. Op grond daarvan kunt u tot en met 22 februari 2006 uw mening geven over de inhoud van de startnotitie.

Achtergrond

Het peilbeheer van het Veerse Meer is sinds de jaren '60 afgestemd op de landbouwfunctie van de omliggende landbouwpolders en op de recreatieve functie van het meer in het zomerseizoen. In de zomer wordt een hoog waterpeil van NAP -0,1 m ingesteld en in de winter wordt het waterpeil verlaagd tot NAP -0,6 m. Bij het verlagen van het winterpeil vallen de oevers en platen droog, dit veroorzaakt stankhinder en het bodem- en plantenleven in deze zone verdwijnt. Ook is het Veerse Meer in de winter minder aantrekkelijk voor de recreatievaart door de geringe vaardiepte en de beperkte bereikbaarheid van jachthavens en aanlegvoorzieningen. In juni 2004 is het doorlaatmiddel Katse Heule in gebruik genomen dat zorgt voor wateruitwisseling tussen de Oosterschelde en het Veerse Meer. Deze wateruitwisseling heeft een positief effect op de waterkwaliteit en het ecologische evenwicht van het meer, maar lost het probleem van het onnatuurlijke peilverloop niet op.

De startnotitie

Om de ecologische en recreatieve mogelijkheden van het Veerse Meer volledig te benutten en aan te sluiten bij de functies van het gebied, worden mogelijkheden onderzocht om de huidige pellen te wijzigen. Voor een peilverandering van meer dan 16 cm is het verplicht een Milieueffectrapport (MER) op te stellen. Met het uitbrengen van de startnotitie maakt de Staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat het voornemen bekend dat een MER zal worden opgesteld. De initiatiefnemers zijn Rijkswaterstaat Zeeland en de Provincie Zeeland. In de startnotitie wordt beschreven wat onderzocht gaat worden en wat de achtergronden en uitgangspunten hiervan zijn. In de notitie wordt een aantal mogelijke oplossingsrichtingen behandeld en wordt aangegeven welke effecten in kaart gebracht worden.

Waar kunt u de startnotitie inzien?

De startnotitie kunt u van 12 januari tot en met 22 februari 2006 tijdens de reguliere openingstijden inzien op de volgende locaties:

- de gemeentehuizen van Goes, Middelburg, Noord-Beveland en Veere;
- de openbare bibliotheken in Goes en Middelburg;
- het waterschap Zeeuwse Eilanden in Middelburg;
- de bibliotheek van Rijkswaterstaat Zeeland in Middelburg;
- het informatiecentrum van de provincie Zeeland in Middelburg;

- de bibliotheken van het ministerie van Verkeer en Waterstaat (VenW) en van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM), beide in Den Haag.

U kunt de startnotitie ook downloaden via www.inspraakvenw.nl en www.zeeland.nl/rondomhetveersemeer of aanvragen bij het afdelingssecretariaat van Rijkswaterstaat Zeeland, telefoon 0118 622 239.

Hoe kunt u inspreken?

U kunt zowel schriftelijk als mondeling reageren op de startnotitie. Hierbij gaat het om de vraag wat volgens u moet worden onderzocht om zicht te krijgen op de beste oplossing van het bestaande probleem. Wat mag beslist niet worden vergeten in het onderzoek? Of heeft u misschien een andere oplossing die niet in de startnotitie staat? Uw inspraakreactie kan leiden tot aanpassing van de voorgestelde oplossingen en uitbreiding van de te onderzoeken (milieu)effecten.

Uw schriftelijke reactie kunt u tot en met 22 februari 2006 sturen naar:

Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat
Startnotitie MER Peilbesluit Veerse Meer
Postbus 30316
2500 GH Den Haag

Uw inspraakreactie kunt u ook via internet versturen: www.inspraakvenw.nl.
U kunt ons verzoeken uw persoonlijke gegevens niet openbaar te maken.

Hoorzitting

Uw mondelinge reactie kunt u kenbaar maken tijdens een openbare hoorzitting die plaatsvindt op:

maandag 6 februari 2006   Rijkswaterstaat Zeeland
Poelendaelsingel 18
Middelburg

De hoorzitting begint om 19.30 uur (zaal open om 19.00 uur). Als u tijdens de hoorzitting mondeling wilt inspreken, wordt u vriendelijk verzocht dit vóór 3 februari 2006 aan het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat kenbaar te maken, telefoon 070 351 96 02.

Wat gebeurt er met uw reactie?

Het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat bundelt alle reacties en stuurt deze onder andere naar de Staatssecretaris van VenW, de Minister van VROM en de Commissie voor de milieueffectrapportage. Deze commissie adviseert de Staatssecretaris en Minister over de richtlijnen voor de inhoud van het MER. Mede op basis van de inspraakreacties en de adviezen van betrokken overheden en andere adviseurs, stelt de Staatssecretaris van VenW, in overeenstemming met de Minister van VROM, de richtlijnen vast. De richtlijnen vormen het vertrekpunt voor het opstellen van het MER. Op het MER en het ontwerp-peilbesluit kunt u te zijner tijd opnieuw inspreken.

Nadere informatie

Voor vragen en nadere informatie kunt u contact opnemen met Rijkswaterstaat Zeeland, de heer J.W. Slager, telefoon 0118 622 271 (op maandag t/m woensdag). Op donderdag en vrijdag kunt u contact opnemen met het afdelingssecretariaat, telefoon 0118 622 239. U wordt dan teruggebeld.

Voor informatie over de inspraakprocedure kunt u zich wenden tot het Inspraakpunt Verkeer en Waterstaat, telefoon 070 351 96 02.

Inspraakpunt
Verkeer en Waterstaat

Rijkswaterstaat Zeeland
Een gebied met toekomst

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland en Rijkswaterstaat Zeeland

Bevoegd gezag: staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat (in overeenstemming met de minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer); het directoraat-generaal water (DGW) treedt op als gedelegeerd bevoegd gezag

Besluit: peilbesluit voor het Veerse Meer

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994: C27.2

Activiteit: Rijkswaterstaat Zeeland en de Provincie Zeeland willen maatregelen nemen om de ecologische en recreatieve mogelijkheden van het Veerse Meer beter te benutten; met name wordt gedacht aan een peilverandering.

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 12 januari 2006

richtlijnenadvies uitgebracht: 21 maart 2006

Bijzonderheden: De huidige m.e.r.-procedure voor een mogelijke peilverandering in het Veerse Meer, volgt niet lang na de realisatie en ingebruikname van de Katse Heule. Met dit doorlaatmiddel is al een betere doorstroming van het water in het Veerse Meer gerealiseerd, met dientengevolge een verbeterde kwaliteit in het Veerse Meer.

Het MER moet duidelijk maken in hoeverre de problemen (eutrofiëring, stank, sterfte bodemdieren, beperkt recreatief gebruik in de winter) mogelijk al (deels) zijn opgelost met de betere wateruitwisseling met de Oosterschelde, en wat de extra bijdrage van de mogelijke (winter)peilverhoging is

Samenstelling van de werkgroep:

dr. N.M.J.A. Dankers

ir. C. van der Giessen

drs. H.G. Ouwerkerk (voorzitter)

drs. F. Rosenberg

ir J.H.A. Wijbenga

Secretaris van de werkgroep:

drs. M.P. Laeven

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cie. m.e.r.
1.	20060111	W.F.K. Lenshoek	Kloetinge	20060126
2.	20060113	M. Janse	Wolphaartsdijk	20060126
3.	20060118	J. de Vos-de Steur	Kamperland	20060126
4.	20060126	Kamer van Koophandel Zeeland	Middelburg	20060222
5.	2006----	C. Schrijver	Lewedorp	20060222
6.	20060129	A. de Winter	Arnemuiden	20060222
7.	20060207	Gemeente Veere	Domburg	20060222
8.	20060210	J. Colijn	Kloetinge	20060222
9.	20060208	J. Janse en H.W. Janse-Hanemaaijer	Goes	20060222
10.	2006----	C. Janse	Goes	20060303
11.	20060217	VBC Veerse Meer	Kerkdriel	20060303
12.	20060217	J.A. Remijnse en M.C. Remijnse en P.M. Remijnse	Kamperland	20060303
13.	200602--	M. van het Westeinde	Arnemuiden	20060303
14.	2006----	G.B. Quist	Arnemuiden	20060303
15.	20060109	N. Hellinga	Kamperland	20060303
16.	2006----	Anoniem		20060303
17.	20060219	P.A.M. Percy namens Contactgroep Bewoners Schotsman	Kamperland	20060303
18.	20060222	Zeeuwse Milieufederatie	Goes	20060303
19.	20060221	A.M. Verhage	Heinkenszand	20060303
20.	20060222	Q.J. Smeele	Rotterdam	20060303
21.	20060221	ZLTO Belangenbehartiging	Goes	20060303
22.	20060221	Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit	Eindhoven	20060303
23.	20060220	Jachtclub "Veere"	Veere	20060303
24.	20060220	M. Veere namens Watersportvereni- ging WSV	Middelburg	20060303
25.	20060220	J.A.P. van 't Westeinde	Arnemuiden	20060303
26.	20060214	J.C.C. de Theije	Wolphaartsdijk	20060303
27.		Verslag hoorzitting van 6 februari 2006		

Advies voor richtlijnen voor het milieueffectrapport Peilbesluit Veerse Meer

Rijkswaterstaat Zeeland en de Provincie Zeeland willen maatregelen nemen om de ecologische en recreatieve mogelijkheden van het Veerse Meer beter te benutten; met name wordt gedacht aan een peilverandering. Voor een peilverandering van meer dan 16 cm geldt de verplichting tot het doorlopen van de procedure voor milieueffectrapportage (m.e.r.).

ISBN 90-421-1737-0